

Prof. Dr. Jale Inan
Ehram Yokuşu No.3
80810 Bebek-Istanbul

Erdal İnönü
T.C. Başbakan Yardımcısı
ve Devlet Bakanı

Istanbul, 6.Ocak.1992

Sayın Erdal İnönü,

Devletin sayısız ve acele çözüm bekleyen problemleriyle uğraştığınız bir sırada sizi arkeolojik bir sorunla rahatsız etmek istemezdim. Ancak söz konusu problem Perge Kazısı ile ilgili olup, kazı başvurularının ocak ayı içinde yapılması gerektiğinden, biran önce harekete geçmemiz icap etmektedir.

Problemimiz 1985 yılında Kültür Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün hatalı ve haksız bir uygulaması sonucunda ortaya çıkmıştır. Bunun sonucu önemli bir tarihi eserimizin "Perge Tiyatrosunun", bilimsel araştırmaları yarım kalmış ve eser tahribe terk edilmiştir.

1946 yılından beri katıldığım, 1975 yılından itibaren başkanlığını yürüttüğüm, Perge ören yerinde 1985 yılında kentin en görkemli anıtı olan tiyatrosunun kazısına başladım. Dört ay (Temmuz-Ekim 1985) süren uzun bir kazı mevsimi sonucunda, Ocak 1986'da kazı raporumu teslim etmek üzere gittiğim Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nde (şimdiki adıyla Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü) kazı başkanlığının aslında Ağustos 1985'te Doç. Dr. Haluk Abbasoğlu'na verilmiş olduğunu öğrendim. Duruma itirazım karşısında Genel Müdür Nurettin Yardımcı bir hata olduğunu ve bunu kendisinin düzeltereceğini söyledi. Bunu müteakip kazı işleri idare memuru Mustafa Karahan'a, Doç. Dr. Haluk Abbasoğlu'na kazı ruhsatının sehven verildiğini belirten bir mektubun yazılması emrini verdi. Ancak 1986 yılında hata giderilmedi. Ve bu konuda çalışmaların sürdürüldüğü söylenerek, Doç. Dr. Haluk Abbasoğlu'ndan bir feragat mektubu alınarak 1986 yılında kazı ruhsatı adıma çıkarıldı. Bu durum 1987 yılında da tekrarlandı. 1988 yılında ise yeni genel müdür Altan Akat ilişikteki yazıdan anlaşılacağı üzere kazı izninin 1985'te değişen kanun gereğince, fakat bir gerekçe göstermeksizin Doç. Dr. Haluk Abbasoğlu'na verildiğini bana ilk kez, yani kararın alınmasından üç yıl sonra resmen (fotokopi 1) bildirdi.

Fakat bu açıklama hatalıdır. Çünkü benim kazı ruhsatım 1710 sayılı kanuna göre değil, 2863 sayılı yeni kanuna göre (Fotokopi 2) verilmiştir. Diğer bir deyişle 30.4.1985 gün 3767 sayı ile, ben 1.8.1985 gün 2863 sayı ile, Doç. Dr. Haluk Abbasoğlu 2863 sayılı kanuna göre kazı başkanı tayin edilmiş oluyoruz. Bu olay her durumda kanuna aykırıdır. Çünkü bir kazı başkanının işine son verilmesi için ya kendisinin çekilmesi ya da kazı ruhsatına aykırı hareket etmesi gerekmektedir. Ayrıca büyük bir yapının kazısını yapan ekibin çalışmalarını aniden kesmek bilimsel açıdan sakıncalıdır. Çünkü böyle kapsamlı bir bilimsel çalışma uzun vadeli plan ve programlar çerçevesinde gerçekleştirilebilir. Ve yeni bir ekibin bu işe başarıyla devamı bütün dökümantasyon devredilse bile çok güçtür.

Sayın Altan Akat bu durumun bir haksızlık olduğunu, çözümünün ancak mahkeme yoluyla sağlanabileceğini beyan etti. Mahkemeye başvurum halinde ise Perge kazılarının senelerce durması söz konusu olacaktı. Bunu bilimsel çalışmaların aksaması açısından sakıncalı gördüğümünden konuyu mahkemeye intikal ettirmedim. Ancak yeni başkan 1988 yılı dışında Tiyatroda kazılara devam etmedi. Bu durum tiyatronun bilimsel çalışmalarının yarım kalması ve kış aylarında ilişikteki fotografta görüldüğü gibi yaklaşık 1,5 m. (Lev.II Foto 1/β) suya gömülmesi anlamına gelmektedir. Ayrıca kazılar sırasında ortaya çıkarılan, geçici olarak tahta paravanla korunan, (Lev.II, Foto 2) son derece üstün kaliteli kabartma frizin doğanın ve insanların tahribatına terk edilmesi söz konusudur. Eğer Tiyatro kazısını 1988 ve 1989 yıllarında da sürdürmüş olsaydık programımıza göre antik direnaji bulup orkestra içinde suyun birikmesini önleyecek ve kabartmaları da onararak doğa etkilerinden ve insan tahribatından korumuş olacaktık.

Kazı başkanlığıma son verildiği tarihten bu yana, dört senedir ekibimle beraber Fritz Thyssen Vakfı'nın parasal desteğiyle yayın çalışmalarını sürdürmekteyiz. Fakat, zengin mimari ve heykeltıraşı (Lev.II/ve Lev.V-III) bezemeleriyle Anadolu'nun en görkemli tiyatrolarından biri olan Perge Tiyatrosu'nun yayınının mükemmel olabilmesi için, hala toprak altında yatmakta olan parçaların gün ışığına çıkması gerekmektedir. Bu nedenle Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne 30.9.1991 tarihinde başvuruda bulunduk (Fotokopi 3). İlişikteki cevapta görüldüğü üzere, sebep gösterilmeksizin olumsuz cevap verilmiştir (Fotokopi 4). Oysa arzum benden haksızlıkla alınan kazı ruhsatının iadesi değil, ancak başlattığım Perge Tiyatrosu kazısını, başından beri birlikte çalıştığım ekibimle tamamlamak ve sonuçları Türkçe ve yabancı dilde bilim alemine sunmama olanak tanınmasıdır.

Mesleğini seven ve vatanına bu yolla yıllarca hizmet vermiş bir hoca olarak sizden bu konuda yardımlarınızı rica ediyorum. Saygılarımla,

Prof. Dr. Jale Inan

Ekler:

Fotokopi 1: Altan Akat'ın yazısı
" 2: 1985 yılı Kazı Ruhsatı
" 3: Sondaj - Araştırma başvurusu
" 4: Red cevabı

Levhalar I- Foto 1 Tiyatro kazıdan önce
Foto 2 Tiyatro kazıdan sonra
Foto 3 Tiyatro su içinde

II- Foto 1 Eroslu Friz
Foto 2 Dionysos Frizi iyi durumda bir levha
Foto 3 Dionysos Frizi onarımı gereken bir levha

III- Foto 1 Dionysos Heykeli
Foto 2 Nemesis Heykeli
Foto 3 Bir Karyatid Heykeli

Prof. Dr. Jale Inan'ın özgeçmişi (2 sahife).

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALARC0400610